

SPROG & SAMFUND

Nyt fra
Modersmål-Selskabet
25. årgang nr. 4
December 2007

Indhold: Bestyrelsen skriver 3 · Årbogsmøde 4 · Modersmål-Prisen 5-11 · Tidsskrifter 12
Ny sprogportal 13 · Læserne skriver 14 · Kommentar 15 · Bogmessen 16

Resultater

Et stimulerende træk ved et helt sprog er dets evne til at nuancere.

I udgangspunktet er der for eksempel ikke forskel på en lobby og en interessegruppe; i nuanceres verden føler de fleste imidlertid, at lobbyisterne er en pressionsgruppe med særlig og ikke altid lige demokratisk indflydelse på beslutningstagerne, mens interessegruppen blot er mennesker samlet om en fælles sag. Modersmål-Selskabet er en interessegruppe uden officielle beføjelser. Et selskab der giver sig til kende gennem læserbreve og publikationer og er med til at påvirke debatten og rejse spørgsmål alene ved sin tilstedeværelse som et selskab. Det sidder ikke i forhallen eller lobbyen ind til ministerens kontor, men virker ude i hverdagen gennem samtale og tilkendegivelser. Og flere og flere medlemmer slutter sig til, som det fremgår af

dette nummer i referatet fra Bogmessen. Det har også været et aktivt år, både for Selskabet og for sprogdebatten i almindelighed. Et godt sprogår, som Jørgen Christian Wind Nielsen understreger i sin kommentar.

En del af Selskabets indirekte indflydelse skyldes bl.a. Modersmål-Prisen, der signalerer til omverdenen, hvor mange forskellige typer og arbejdsområder, der inddrages i interessesfæren. Derfor omtales prisen også indgående i dette nummer. Motivering fortæller meget om, hvad Modersmål-Selskabet sætter pris på, og modtagerens takketale er en bekræftelse. I år fandt overrækkelsen sted i det gamle hofteater meget tæt på det Christiansborg, hvor lobbyisterne går ind. I Hofteatret sad interessegruppen og fejrede en pris, der også vil give resultater.

M.B.

SPROG & SAMFUND

er medlemsblad for Modersmål-Selskabet og udsendes i 4 numre årligt. Abonnement for ikke-medlemmer 90 kroner.
Oplag: 1200 eksemplarer.

BLADUDVALG:

Henrik Munck (form.)
Ingrid Carlsen
Jørgen Christian Wind Nielsen

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Michael Blædel
Asserbohusvej 31,
3300 Frederiksværk
tlf. 47 74 62 61
blaedel@wanadoo.dk/
red@modersmaal.dk

LAYOUT:

Martin Sand Pævatalu

REPRO OG TRYK:

Clausen Offset
ISSN 0108-433 X

Artikler, der offentliggøres i Sprog & Samfund, tegner ikke nødvendigvis Selskabets holdning. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Modersmål-Selskabet har til formål at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre. Dette tilstræbes ved:

1. At vække forståelse for betydningen af en klar, udtryksfuld og varieret anvendelse af sproget i tale og skrift – med respekt for dialekterne
2. At formidle kendskab til forskning og udannelse vedrørende det danske sprog.

Medlemskontingent er 225 kr. årligt, for uddannelsessøgende og pensionister 150 kr. (Portogebyr – udlandet: 50 kr.)

Giro 6 67 69 01.
CVR-nr. 7682-4215
Bank: reg.nr. 7853, kontonr. 1035729
Internet: www.modersmaal.dk

MODERSMÅL-SELKABETS BESTYRELSE:

FORMAND:

Mag.art. Bent Pedersbæk Hansen,
Gadestævnet 35, 2650 Hvidovre, tlf. 3647 4065,
e-mail: bp@modersmaal.dk

NÆSTFORMAND:

Cand.oecon. Henrik Munck,
Farumgårds Allé 3, 3520 Farum, tlf. 4495 2243,
e-mail: hm@modersmaal.dk

KASSERER:

Cand.jur. Rasmus Rune Axelsen
Lindevej 9, 4180 Sorø, tlf. 5783 0006,
e-mail: rra@modersmaal.dk

ØVRIGE BESTYRELSE:

Stud.mag. Lasse Bruun,
Marstalsgade 1, 1.tv., 2100 Kbh. Ø, tlf. 4035 2266,
e-mail: lb@modersmaal.dk

Kontorassistent Ingrid Carlsen,
Ammendrupvej 33, 3200 Helsinge, tlf. 6095 8802,
e-mail: ic@modersmaal.dk

Cand.mag. Gerda Thastum Leffers,
Skolebakken 81, 2830 Virum, tlf. 4585 7644,
e-mail: gtl@modersmaal.dk

Journalist, stud.mag. Jens Møller Nielsen,
Oxford Have 181, 2300 S., tlf. 2685 9800,
e-mail: jmn@modersmaal.dk

Translatør, cand. interpret.
Jørgen Christian Wind Nielsen
Mylius Erichsens Allé 27, 2900 Hellerup,
tlf. 3962 2720, e-mail: jcn@modersmaal.dk

Seminarielektor Claus Tilling,
Islevhusvej 36, st., 2700 Brønshøj, tlf. 3828 6648,
e-mail: ct@modersmaal.dk

SUPPLEANTER TIL BESTYRELSEN:

Cand.mag. Helle Bønløkke
Peter Holmsvej 6, 6. th., 2450 København SV,
tlf. 4035 1508, e-mail: hb@modersmaal.dk

Katrine Bøgh Brixen
Lærdalsgade 3, 1.tv., 2300 København S,
tlf. 2065 8988, e-mail: kbb@modersmaal.dk

MODERSMÅL-SELKABETS SEKRETARIAT:

Birte Iversen,
Engerødvej 34, 3200 Helsinge, tlf. 4879 6352,
e-mail: sek@modersmaal.dk

Godt sprogår

AF JØRGEN CHR. WIND NIELSEN

2007 blev et godt sprogår. Det begyndte med et beslutningsforslag om en dansk sprogløve, om en folketingshøring om samme og et velbesøgt debatmøde med repræsentation fra alle de politiske partier m.fl., arrangeret af Modersmål-Selskabet og Forbundet Kommunikation og Sprog. Aktiviteterne blev fulgt op af et sprogudvalg i regi af Kulturministeriet, med en stribe underudvalg: Sprog i kulturliv og medier, Sprog i førskolen, grundskolen og ungdomsuddannelserne, Dansk på de videregående uddannelser, Dansk i erhvervslivet, Sprogteknologi og terminologi. Alt sammen inden sommerferien – måske får vi sprogudvalgets rapport i julegave.

Efteråret 2007 har budt på en lang række sprogpoltiske møder og arrangementer. I september inviterede Johannesskolen, Frederiksberg Gymnasium, Frederiksberg Seminarium og CBS – Handelshøjskolen i København til dialogkonference om fremmedsprogene i uddannelsessystemet på langs: Sprog i Verden, Sprog på Frederiksberg. Forinden havde Modersmål-Selskabet haft dialektarrangement sammen med Vendsyssel-Gildet og deltaget med en stand både på Store Bogdag på Hald Hovedgård uden for Viborg og på Københavns 2. Sprogfestival: Modersmålene i en globaliseret verden, arrangeret af Esperanto-foreningen i København. Konklusionen på dialogkonferencen var, at engelsk er blevet styrket på alle niveauer, parallelt med en svækkelse af andre fremmedsprog.

I september gav Modersmål-Selskabet Modersmål-Prisen til Nikoline Werdelin, og Dansk Selskab for Fagsprog og Fagkommunikation (DSFF) – med Modersmål-Selskabet som medarrangør – inviterede i oktober til symposium: „*Hvordan styrker vi dansk fagsprog - og skal vi?*“ Det første spørgsmål i titlen var ment alvorligt nok, det andet var nok mere af retorisk art. Konklusionen på dét arrangement var, at fagsprog får stigende vigtighed, fordi fagsprog i stor stil bevæger sig over i almensproget til brug for beskrivelse af og deltagelse i samfundet generelt.

Arbejdsgruppen om sprogrøgt og sprogteknologi under Nordens Sprogråd inviterede også i oktober til seminar om sprogrøgt, sprogpolitik og sprogteknologi i Norden. Hovedtemaet var, hvordan sprogteknologi kan understøtte sprogrøgtarbejdet (språkvård) og de sprogpoltiske tiltag i de nordiske lande – og hvad de nordiske sprognævn kan gøre for sprogteknologien? Hovedindtrykket fra seminaret var, at det går meget godt med at få opbygget en teknologisk infrastruktur „der gør os i stand til at indsamle og bearbejde viden til formidling af det sprog vi har ansvaret for“. Arbejdsgruppen anbefaler da også etablering af et nationalt råd eller et nationalt terminologicenter, der skal have ansvaret for en „rigstermbank“.

Til gode har vi i skrivende stund to konferencer, henholdsvis den 4. og 5. december, én arrangeret af Dansk Industri, der fokuserer på virksomhedernes behov for og brug af fremmedsprog, og én på CBS – Handelshøjskolen i København, der i 90-års jubilæumsåret stiller spørgsmålene: Sprogpolitiske udfordringer for Danmark: hvordan kan forskningsresultater udmøntes, hvordan kan flersprogethed styrkes?

Rapporter og analyser er vi også blevet beriget med, og glemmes skal ikke lanceringen af Sproget.dk, en hjemmeside for dansk sprog skabt i et samarbejde mellem Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

2008 er FN's internationale sprogår, og i Danmark er det også Sangens År. „Læselyst“ er en kampagne, som skal styrke børns og unges lyst til at læse. Målgruppen er børn og unge. Der er en hjemmeside knyttet til projektet, hvor børn og voksne kan opleve den danske børnelitteratur i tekst, lyd og billeder. Hjemmesidens navn er ironisk nok Childbooks.dk – det ville måske også se fjollet ud at lære børnene at læse eller skrive boerneboeger.dk. Navigationssiderne er flot nok på dansk, engelsk, tysk, fransk, nederlandsk og spansk. Besøg siden. God læselyst og godt sprogår!

Er det chikt at være frivilligt skaldet?

AF HENRIK MUNCK

– Når der er mening bag og kunstnerisk talent i udførelsen, findes der ikke ordløs kunst, blot en uendelighed af sprog i forklædning. Disse få ord udtrykker konklusionen af de 15 bidrag til årets udgave af Modersmål-Selskabets årbog om *Sproget og de ordløse kunstarter*. Det var Finn Slumstrup, der ved årbogspræsentationen fremdrog konklusionen, som han havde fundet som slutordene i Michael Blædels essay *På talefod med keramikken*. Årbogen bibringer sin læser megen ny viden og mange sansoplevelser, når dens erfarne forfattere fortæller om så forskellige

Tegner Claus Seidel og journalist Else Cornelius, der indledte debatten.

emner som tegnsprog og kropssprog, mad og vin, musik og sang, mode og dans samt tegning og arkitektur.

På Modersmål-Selskabets 28-års fødselsdag den 27. november blev årbogen præsenteret i festsalen på Kunstindustrimuseet i København for en veloplagt forsamling af årbogsforfattere, medlemmer og gæster. Tre forfattere havde givet tilsagn om at præsentere bogens tema. Det var journalisten Else Cornelius, der har skrevet om kammermusikken som *Samtalen uden ord*, og forfatteren Finn Slumstrup, der har skildret samtalen i jazzen, hvor de enkelte jazzmusikere som mestre på hver deres instrument indgår i en fortællende samtale. Og endelig forfatteren Bjarne Kildegaard, der gennem *Variationer over chik* har skrevet om modens sprog. Bjarne Kildegaard blev ofte stillet overfor spørgsmålene: Har der altid været mode? Hvorfor forandrer moden sig? Hvor kommer moden fra? Ved besvarelsen fandt han det nærliggende at sammenligne mode og sprog, der begge er i evig forandring afspejlende tiden og omgivelserne.

Unge mænd præsenterer sig i dag i deres CV som frivilligt skaldede – er det chikt, fedt, smart eller sejt? Er sproget løbet ind i en trykzone, når der tales om efterRETningstjenesten, bæredYGTighed og

REgionalt? Hvorfor er vi begyndt at snakke om *maveførnemmelse* og fælles kemi? Debatten efter oplæggene afslørede en forsamling af sprogelskere, der boltrede sig i så mange eksempler og kommentarer til tidens sprog, at *Claus Tilling* som selskabets repræsentant i Dansk Sprognævns repræsentantskab måtte minde om, at der ikke fandtes nogen absolut sandhed, og at man nu i den store danske ordbog brugte kommentaren: Regnes af nogle for ukorrekt.

Jørgen Rubæk Hansen fandt, at den nylige valgkamp havde været præget af mange ord, men afsløret manglende kendskab til begreber (hvor mange vidste, at en kovending var et gammelt maritimt udtryk). Derfor foreslog han som kommende årbogstema *Det begrebsløse sprog*.

Maveførnemmelse: oversættelse fra eng.: *gut feeling* = umiddelbar, intuitiv førnemmelse. *Gut*, egl. tarm, kernepunkt. På amerikansk modsat betydning: Af inderste overbevisning. Ikke at forveksle med „is i maven“ = at holde hovedet koldt i en presset situation. Måske en nyttig smørrelse, når en politiker i zoologisk forvirring kovender, sluger kameler og høvler knaster af for at vaske tavlen ren. Ren? **M.B.**

Fra tegneseriens Nikoline til dramatikens Werdelin

Hyldest til 47 års sprogøre for modersmålets variationer

AF HENRIK MUNCK

FOTO: KAJ GØGSIG.

Det var ikke tilfældigt, at Modersmål-Selskabet havde valgt Teatermuseet i Hofteatret som ramme for overrækkelsen af Modersmål-Prisen 2007. Den udvalgte prismodtager har i det seneste tiår slået sit navn fast som en dramatiker, der både i 2001 og 2002 har modtaget Reumertprisen som årets bedste dramatiker. Samtidig er Hofteatret med sin historie tilbage til 1766 i sig selv en seværdighed, som der naturligt hægges om gennem forbud mod både rygning og stillethæle.

Der var også dramatik omkring selve prisoverrækkelsen den 25. september. Da de over hundrede fremmødte var på plads, og *Henrik Munck* som næstformand bød velkommen, var hovedpersonen endnu ikke til stede. *Nikoline Werdelin* har det se-

Teatermuseet i Hofteatret lagde historiske og passende rammer om priset.

neste år haft bopæl i Berlin, og der kom mobilbesked om, at hun var blevet ramt af færgeforsinkelser. Dette hindrede imidlertid ikke, at man kunne begynde på det fastlagte program. For at give arrangementet en musikalsk indramning og benytte sig af Hofteatrets smukke scene og fornemme akustik var der sørget for både sang og musik. *Jeannet Ulrikkeholm* sang til eget guitarakkompagnement ledsaget af sønnen *Valdemar* på tværføjte og *Helene Jerg* på cello. De underholdt både før og efter selve prisoverrækkelsen med et udvalg af danske sange, og de sørgede også for musikken til fællessangene „Vort modersmål er dejligt“ og „I Danmark er jeg født“.

Imens var *Nikoline Werdelin* nået frem, og selskabets formand *Bent Pedersbæk Hansen* kunne i overensstemmelse med programmet holde sin tale til prismodtageren med motiveringen for, at netop hun var den udvalgte. Han mindedes, hvordan det i 1980'erne blev kult at følge med i Café-striberne i Politiken og senere i 1990'erne i de fortsatte historier i *Homo Metropolis*. Han beundrede hendes

Fællessangen fik et løft med Jeannet Ulrikkeholm som forsanger, akkompagneret af sønnen Valdemar på tværføjte og Helene Jerg på cello.

evne til i få tegninger og talebobler at afspejle tidens personer og deres sprog, men han forstod også lysten til at forlade de daglige deadlines tyranni til fordel for skuespillenes længere afleveringsfrister. Modersmål-Prisen blev givet som en hyldest til multikunstneren, der ikke bare er sine tegneseriers tegner og tekstforfatter, men også sine skuespils dramatikere og iscenesætter samt senest brevkasse-redaktør med egne illustrationer – altid med modersmålet som andet og mere end blot et kommunikationsmiddel.

Nikoline Werdelins tak for prisen blev et muntert causeri med modersmålet som lede-tråden lige fra moderens aftensang og aftenbønnen i USA til mormoderens bask (busk) og cikel (cykel) og de unge skuespilleres moderne sprogbrug. Som flere familiemedlemmer er Nikoline født med et hørehandicap, der har medført, at hun bruger øjnene mere

end ørerne, hvilket 'sikkert er hele nøglen til det, jeg laver'. Tidligt læste hun *Johannes Møllehaves* erindringsbøger og følte det som et privilegium, da hun senere kom til at illustrere hans versificerede juleevangelium. Hun sluttede sin takketale med at læse digtet „At eksistere er at kommunikere“ skrevet af et forbillede, der hele sit liv havde tryllet med både fællesskab og modersmål, nemlig forfatteren *Benny Andersen*.

Efter prisoverrækkelsen var der vin og sandwiches i foyeren med samtidig mulighed for at lykønske prismodtageren og sikre sig hendes signering af medbragte bogudgaver af tegneserierne. Blandt de fremmødte var *Benny Andersen*, der selv fik Modersmål-Prisen i 1985, og også mange af prismodtagerens venner og Modersmål-Selskabets medlemmer fik lejlighed til at udveksle hilsner og erindringer.

Nikoline Werdelin og Benny Andersen i smilende ordduel med Dansk Sprognævnets formand, Niels Davidsen-Nielsen som kampdommer.

Kære Nikoline Werdelin

Bent Pedersbæk Hansen motiverede årets Modersmål-Pris

Ved uddeling af sprogpriiser må man være sig for forskellige faldgruber.

Det ville være let at begrunde en litteraturpris til dig Nikoline Werdelin. Så skulle man gennemgå dine værker fra de første „Café“-striber i Politiken i 1984, analysere udvalgte eksempler, finde sammenhængen i miljøskildringen, karakterisere det tidsbillede, du giver osv. Man kunne videre slå ned på dine romaner og noveller i „Homo Metropolis“

fra 90'erne og her finde *den* store samtidsroman, hvor forfatteren med et omfattende persongalleri giver et tværsnit af det danske samfund – her er grever og erhvervsledere, intellektuelle og kunstnere, utålelige teenagetøser, bistandsklienter og smårockere.

En dramatikerpris ville også være let at begrunde, og det skete i 2001 og 2002, hvor du modtog Reumertprisen som bedste dramatiker. Eller

begrunde en pris til tegneren, iscenesætter, brevkassebestyreren; det kunne man sagtens, og det ville være velfortjent.

Med sprogpriiser er det straks vanskeligere, for her drejer det sig om både form og indhold, sprog er altid sprog om noget, men det er ikke på grund af „noget“, du skal have Modersmål-Prisen, dvs. det er det også, det er både på grund af „noget“ og måden, du får dette „noget“ frem på.

Blev det klart?

Jeg håber i hvert fald, det blev klart, at modersmålet er det mål, vi er bedst til at sige noget sludder på. På andre sprog kan vi udtrykke os dårligt, uforståeligt eller uklart, af mangel på ord f.eks. Rigtig vds kræver et modersmål, og det er bl.a. det, du er så god til at få fat på, Nikoline, med dit mageløse sprogøre eller rettere sproghoved, for du nøjes ikke med at høre, du husker og fastholder også, bearbejder og gengiver det daglige sprog, vi bruger – med alle dets nuancer.

Mange, heriblandt politikere og universitetsfolk, forsøger at bilde os ind, at sproget er et simpelt kommunikationsredskab, hvorfor vi lige så godt kan tale engelsk som dansk, det skal bare være ef-

fektivt. Den opfattelse er en tarvelig reduktion, og det er det, Nikoline Werdelin viser os i sine talebobler og skuespil. Effektivt – min papnæse! Måske nu og da, men det skal sandelig også bruges til sludder, til at få tossede indfald, til fis og ballade, til drilleri, skænderi og forsoning, grov- og sjofelheder, kælent kærlighedsvrøvl, selvbedrag og selvindsigt – for bare at nævne noget – alt det, der hører til at være menneske. Alt det udfolder Nikoline Werdelin; hendes mennesker er ikke maskiner; de kan være tåbelige, oppustede, snobbete, arrogante, egoistiske; mennesker er de, også sprogligt, ja især

sprogligt, netop fordi de ikke altid bruger modersmålet lige perfekt.

Jeg kan godt huske dengang, vi fik striberne på den rigtige måde med én per dag i avisen. Forår, sommer, efterår og vinter fulgte efter hinanden for læserne i virkeligheden som for personerne i serierne, og vi vidste ikke, hvordan det ville gå med Claus Bos og Hannahs ægteskab eller med Fionas kærlighedsliv. På arbejdspladserne udvekslede man i frokostpausen Werdelinepisoder, som man udveksler scener fra gamle film.

Til lejligheden her var jeg på Hvidovre Bibliotek i „Tegneserier for voksne“ for at låne nogle af striberne i bogform. De var godt lasede og snavsede, især Metropolisbøgerne og „Laura og Nugga“, så de er tydeligvis stadig i brug. Og kors, hvor er der mange, sikken flid, sikken opfindsomhed – og kors, hvor må der have været mange afleveringsfrister i alle de år, hver dag, året rundt.

I „Café“ fra 80'erne slår jeg op på må og få og finder en stribe med børn på. Med seks små tegninger rides konteksten op, tre små piger om et bord på hver sin stol: De stores verden afspejlet hos de små:

(I sin tale citerede Bent Pedersbæk endvidere fra andre striber, bl.a. Ole-Oskar, som det af praktiske grunde ikke er muligt at gengive her, red.)

I 90'erne begynder de lange fortsatte historier i „Homo Metropolis“, hvoraf den mest berømte vel er fortællingen om Claus Bos og Hannahs ægteskab og skilsmisse med mange afstikkere til venner og bekendte. Uha, der er mange godter i den pose. Jeg må modstå fristelsen til at fortælle Werdelin vittig-

heder, og der er jo netop ikke tale om vittigheder. Werdelin er ikke hårdhjertet; sommetider ender det godt.

En af mine yndlingshistorier er den fra 97/98, der hedder „Shh!... Jeg er ved at tage min puls“. Hovedpersonerne er et ældre bøssepar, der bor sammen på 12. år, men det går ikke godt med forholdet, for Niels bliver ramt af „overlevelsesskyld“ og er sygelig optaget af alt, der kan true hans krop. Af lutter dødsangst ender han med at begå selvmord, men inden da er læseren kommet til at holde af ham. Gennem den måde, de andre personer reagerer på ham og forsøger at trøste ham og sig selv, får vi tegnet et portræt af en fin personlighed, der er ved at gå til, og vi sørger oprigtigt sammen med vennen i de afsluttende striber ved graven.

Forløbet er tragisk, men ikke desto mindre har læseren undervejs moret sig kosteligt, ikke grinet, men klukket af indre fryd over de rørende detaljer, urimeligheder og tåbeligheder, der uundgåeligt også ledsager selv de alvorligste begivenheder. Humoren har du med overalt Nikoline, fra undfangelser over fødsler, bryllupper og skilsmisser til begravelser. Det er stor kunst inden for genren „tegneserier for voksne“.

Men du blev træt af de daglige deadlines og skiftede spor til den dramatiske genre, hvor der er længere mellem afleveringsfristerne – skønt nej, efter det første stykke, „Liebhaverne“ fra 1998 har du også selv iscenesat dine skuespil. Jeg skal bare vælge et af dine stykker som eksempel, og det synes jeg er svært; du skriver dem og sætter dem op.

Mit valg faldt på „Den blinde maler“ fra 1999 på grund af temaet her: kunstneren som dumt svin, omkostningerne ved at have talent. En blind maler? Søren er jo ikke blind, han er et gudbenådet øjemenneske besat af sit maleri, men han er bestemt ikke noget sympatisk menneske; han ødelægger både sig selv og de kvinder, der kommer ind i hans tryllekreds. Og så taler han et grimt sprog, ville vi nok sige her i Modersmål-Selskabet: „Satan, satan, satan“ og „Pis og lort“ mindst syv gange bare han skal binde et slips i første scene, inden han skal til en udstilling af egne værker. Han er en blanding af mindreværd og selvovervurdering. Alligevel er vi tilskuere på sælsom vis kommet til at holde af ham, når vi forlader ham i ensomheden i sidste scene.

Det er gået os, som når vi kommer ud fra en maleriudstilling, trækker på skulderen og siger nå, ja, indtil vi opdager, at vi er blevet bedre til at se: træernes silhuetter træder skarpere frem, husenes former og farver er blevet klarere. Sådan gør dine skuespil os bedre til at høre modersmålet i alle dets nuancer fra det groveste til det fineste – og dermed bedre til at forstå mennesker og det, der sker mellem dem.

Endelig må også nævnes Nikolines brevkasse i ugebladet „Søndag“. Her træder du i ædle mødres spor, bl.a. Agnes Henningsens og Tove Ditlevsens, og med lige værdighed. Du lever dig ind i andre menneskers situation med medfølelse og forståelse og giver altid et lødigt bud på, hvordan brevskrivere kommer videre fra sin beklemt situation. Der ser ikke ud til at være manipuleret med sproget hos indsenderne, og du svarer med udgangspunkt i den stemning, man kan fornemme i brevet, i samme toneleje, med sikker sprogsans.

Kvindens og mænds liv og sprog, børnenes og de gamles, de forskellige samfundsklasser – du fanger det alt sammen, holder det fast og viser os derved, at modersmålet er andet og mere end et kommunikationsmiddel, som arbitrært kan skiftes ud. Mon alt det, du ser og hører, er noget der er derude – i virkeligheden, på forhånd – eller er det noget, der er inde i dig? I hvert fald har du det påfaldende træk tilfælles med H.C. Andersen, at hvor I kommer frem, sker der altid noget, som er værd at berette om.

Det siger vi dig tak for med blomster og pris.

Tak

AF NIKOLINE WERDELIN

Modersmål må jo være det mål, man har fra sin mor og det første ord, min mor lærte mig, var tiger. Hun sang for mig om aftenen, og mit absolutte yndlingsnummer var det med en tiger. Teksten lyder:

“I skovens dybe stille ro,
hvor sangerhære bo
hvor sjælen lytted mangan gang
til fuglens glade sang;
der er idyllisk stille fred
i skovens ensomhed,
og hjertets længsler tie her,
hvor fred og hvile er.”

For at udvikle et nært forhold til modersmålet, er det en fordel med to verbale forældre. Ud over at min far er patolog, og hjemmet derfor lød af ord som ebrireret (spirituspåvirket) og hæmatom, og da han også er en fremragende bridgespiller af pas, renonce, dobbler, redobblen, „gået to bær“ og „den snupper jeg med snupperatoren“ – er min mor så glad for sin latin, at hun ved synet af en særegen mug-kultur i bunden af køleskabet udbrød „mirabile dictu!“ Da hun er cand.mag i engelsk, ville hun ved synet af et eller andet sammenrod, råbe „that’s what they call british plumbing“.

Så kærligheden til modersmålet synes jeg blandt andet, jeg udviklede af at lære et andet mål. Da jeg var syv, flyttede vi til USA, og de

næste tre år indledte jeg lange aftenbønner med ordene „Dear God and my good friend Lord Jesus“ og i skolen sagde vi hver dag „The pledge of allegiance to the flag“ – en god øvelse i fædrelandsstolthed, før den slags blev kriminelt. Min bror Anders var fem og ikke meget talende, men pludselig, da han lå for foden af en rutchebane og yderligere en bunke drenge landede ovenpå ham, løftede han hovedet og råbte „Are you guys totally out of your mind?“

Jeg var faktisk så hardcore amerikansk, at jeg undsagde mit modersmål. Når jeg fulgtes med min familie for at se The White House eller Niagara Falls, og de talte dansk, prøvede jeg at slentre sammen med en anden familie. Mine brødre fik begge forbud mod at råbe „Hænderne op“ i gården til Hyzy’s Bakery på Clinton Street – det hed jo „hands up“. Da vi var flyttet hjem til Krinkelvej i Bagsværd, fik de selvfølgelig skældud igen – nu kunne vi atter kun være „hænderne op“ bekendt.

Modersmålet blev i det hele taget drejet lidt i vores familie, fordi de fire af os ikke kunne høre særlig godt – min ene lillebror, som både er generøs og musik-interesseret, læste i en periode mere, end han hørte. Og

deklamerede en dag, at han vidste, hvad han ville være, når han blev stor – nemlig „MÆ sen“. Vi blev enige om, at han mente mæcén. Desuden ville han sælge sit lille stereoanlæg, for han ville købe et nyt med „Hej-fidde-LI-ty“. Senere noterede jeg selv, at min yndlingsforfatterinde Suzanne Brøgger var blevet gift med en mand ved navn Keld Søjneritt.

Jeg kan ikke huske, jeg på noget tidspunkt fik den idé at bruge mit modersmål til at fortælle historier mere professionelt end „Olga og Yrsa løber hjemmefra“ – men det gik op for mig, at andre gjorde det, da jeg så en bog på min Farfars natbord af en vis (kvindelig forfatter, troede jeg), Johannes Møllehave. Jeg har helt fra lille tænkt på mennesker som myrer, og forestillet mig alle begivenheder fra tabte is over demonstrationer til terrorangreb, som at nogen stikker en stok ned i myretuen. Så titlen „På myrens fodsti“ var en åbenbaring. Og på min Farmors natbord lå endnu én, „Læsehest med æselører.“

Fra da af begyndte jeg at læse ... og etableret var det nu, at man kunne lege med sproget og vende og dreje det og lave nye forbindelser og associationer – og jeg vidste endnu ikke at jeg langt senere skulle få privilegiet at illustrere selvsamme (mandlige) forfatter Møllehaves juleevangelium. Som slutter med disse to vers:

Guds søn blev født i en bitter nat,
som alle følte var gudsforladt,
og plads var der ingen steder.

Og lukker vi sure og triste vor dør,
har glæden jo prøvet det hele før
- og dog blev den født i julen.

Kombinationen tegneserien af tegninger og tekst er ideel for en meget billed-orienteret person med et hjemmelavet rigsdansk. Og netop i de år, firserne og halvfemserne, udviklede vokabularet sig i hastigt takt med tilværelsen. Vil du elske og ære hende til døden jer skiller kunne pludselig gradbøjes til parterapi og derefter skilsmisse og Overpræsidium. Kartoffelkur blev synonymt med tvangsauktion, og man talte om rumme nogen og blive i sig selv og få overtrådt sine grænser og blive presset på eksistensen. Til gengæld var man måske så heldig at have en aura, der ikke var hullet, og en god energi, der holdt den dårlige væk. Jeg selv og mine figurer lærte at håndtere en krise, integrere en sorg – og man vil nok aldrig vide, om man lærte mest om sproget eller livet.

Jeg var meget glad for tegneserierne og det modersmålliv, der fulgte med at være tæt på en avis. Indtryk og ord, der sprang op af de bløde, knitrende sider. Begejstret var jeg for holdninger, om end jeg vist altid befandt mig på den forkerte side af parnasset. Jeg elskede min senere chefredaktørs udtalelse „en velsignelsesrig krig“, og forsinket folkeskoleundervisning fik jeg i lørdagsavisen, blandt andet i et interview med Hans Edvard Nørregård-Nielsen, som citerede en fynsk læge for Aarestrups „Angst“, et digt, der gav mig en forståelse af døden, der næsten er dybere end kisten og fraværet.

Tegneserien førte til teatret – og den, der har lært mig mest om min brug af sproget er en polak, min dramaturg Ryzsard Taedling. Med ham som min ven med lygten i mørket, har research og inspiration til tegneserier og otte teaterstykker ført mig ud i så mange forfattere og forskere og sprogfolk og terapeuter med fri adgang til psykologisk jargon. Stor var fornøjelsen i forbindelse med Marta's

Tema at dykke ned i det moderne gennembruds forfattere og 1860'erne – og for mig var „Natmandens Datter“ en sproglig kulmination, fordi der i historien – i samarbejde med „Dagligliv i 1700-tallet“, 1700-tals-forskeren Tyge Krogh og min manglende uddannelse – opstod en egen fusion af 1700-tallets talesprog, fusioneret med et spilbart nudansk, anno 2006.

Nu hvor jeg selv snart er at betragte som noget historisk, er fryden ved fortiden steget. Jeg kommer fra en familie, hvor min mormor sagde bask og cikel om busk og cykel – men måske er fornøjelse ved alle de unge, man har lejlighed til at tale med, endnu større. Det kan være assistenter og yngre skuespillere, og jeg må bede de sarte holde sig for ørene. Giver man en ung skuespiller fri, siger han, at han takker, for han „glæder sig også til at gå derhjemme og klø sig selv på bollerne“. Og har man grundet den lempeligere bilbeskatning i Tyskland købt en Volvo, siger ens regissør „for fanden Niko, jeg får ondt i kussen“ hvilket betyder „hvor er det dejligt for dig, at du ikke længere skal køre i en koreansk bil med det suspekete navn Daewoo“. Opdager man sammen med sin seksogtyveårige assistent, at 26.890 euro til det tyske skattevæsen er sat ind på en forkert konto, vil hun udbryde „shit, mand“, og skal man hygge sig derhjemme, skal man bare hænge ud.

Da jeg er flyttet til Berlin, har jeg en enorm længsel efter mit modersmål i hverdagen. Hvor kunne det være dejligt ikke at sidde med tysk/dansk ord-bog for bare at købe et strygejern og en støvsuger – det hedder i øvrigt bügeleir og staubsauger – og at fortvivle over udskrifter fra ejerforeningen med sætninger som: „die Verwaltung weiss darauf hin, dass es sich bei der vorgestellten Abrechnung um

eine Rumpfabrechnung handelt, die daher nicht als Refernznabrechnung zumn Vergleich mitanderen Immobilien herangesogen werden kann.“ Til gengæld er det enormt tilfredsstillende at have et hauswirtschaftsraum, en begegungschrank og et küchenkonzepte – og at være gadens Frau Werdelin, eller slet og ret Frau W.

Slutteligen vil jeg gerne citere et digt af Benny Andersen, en forfatter og et forbillede, der hele sit liv har tryllet med både vores fællesskab og vores modersmål. Det hedder, „At eksistere er at kommunikere.“

Først var Ordet.
Lyde blev til sprog.
Sprog blev til skrifttegn.
Skrift blev til bog.

Derfor kan vi læse
Derfor kan vi se
hvad der har været
og hvad der kan ske.

Derfor kan vi skrive
til folk i det fjerne
komme dem nær
ved hjælp af vor hjerne

få ret til kulturens
globale ressourcer
såvel som lokale
aftenkurser

Tak for Modersmål-Prisen.

Budstikken

AF BENT PEDERSBÆK HANSEN

Fra Sprog & Samfund skal der hermed lyde et hjerteligt velkommen til en ny kollega i sprogdebatten, tidsskriftet „Budstikken“ – „Nyt om dansk-nordisk sprog og sprogrøgt“, som foreløbig er udkommet med tre numre. Det er ikke ofte, at nye sprogblade ser dagens lys, og da der tilmed er tale om et blad med en klar sprogpolitisk linje – at skrive om dansk på dansk og at kæmpe for at bevare det danske sprogs mulighed for at omfatte alle sider af tilværelsen – må et modersmålsmenneske glæde sig. Jo flere, jo bedre; jo flere vi er, som ikke deler den almindelige, opgivende holdning til sprogsagen – at sproget jo udvikler sig, og at det nok går altsammen – jo bedre. Vel udvikler sproget sig i takt med øvrige samfundsforandringer, men det skulle gerne være til det bedre og ikke til det værre. Det sidste er det ikke svært at finde eksempler på, „Budstikken“ kommer med adskillige.

Udgiver af bladet er Modersmålskredsen, som består af en række personer med akademisk, sprogfaglig baggrund. At disse personer ud over at være fagkyndige også er engagerede og flittige, kan læseren af Sprog & Samfund overbevise sig om ved at besøge kredsens glimrende hjemmeside >www.modersmaalet.dk<, hvor man også kan melde sig til, hvis man ønsker at abonnere på Budstikken.

Martsudgaven af tidsskriftet, som er første nummer, bringer to længere artikler, der slår tonen an og nok må opfattes som programmerklæringer. Christian Eversbuschs „Ænglis´ som nysprog“ har også været bragt som indlæg i Modersmål-Selskabets årbog 2006, hvilket nogle af dette blads læsere sikkert husker. Eversbusch retter med mange eksempler en skarp kritik mod det engelske sprogs indtrængning i dansk: „Danskerne har amerikansk voks i ørerne og engelsk syge på tungen“. De engelske fraser er ikke vitaminer for det danske sprog, men „Der er snarere tale om „doping“, affødt af manglende tiltro til egne evner“, et misbrug, som „...bærer en stor del af ansvaret for ensretningen af

unges værdier. Som medium for en alt koloniserende overfladekultur sætter det engelske sprog sig – gennem film, internet, rap og reklamer – langt dybere spor end mange laissez faire-debattører evner at forestille sig.“

Også i Loránd-Levante Pálfis „En kort historisk indføring i danske ordbøger med bevingede ord...“ falder der brænde ned. I forbindelse med ordbogsanmeldelsen kritiseres kommercialiseringen af de højere uddannelser: „Universitetet som kulturens arnested, tankernes tempel og dannelsens højborg findes ikke mere.“ samt sprogforskernes manglende vilje til at komme med normative konklusioner: „De lærde inden for humaniora, som i dag nok bedst betegnes forskere, optegner og inddeler blot, hvad de mener at kunne iagttage i samfundet. Der dømmes ikke, hverken ud fra en etisk eller æstetisk betragtning. Sprogvidenskaben siger ikke, hvad der er godt dansk, men optegner blot – nogle gange mere, nogle gange mindre omhyggeligt – hvordan sproget bruges.“

Linjen fra første nummer fortsættes i de næste blade, hvor dog i højere grad modvægten mod den sproglige amerikanisering introduceres, nemlig de nordiske sprog, især norsk og svensk. I disse lande kæmper man med de samme problemer som i Danmark, men her er der større beredvillighed til at sætte ind mod modersmålenes forfladigelse, så her kan danske sprogrøgttere søge alliancepartnere.

Modersmålskredsen er ikke en forening, man kan melde sig ind i; bortset fra bladet er den lukket. Jeg opfatter den som et højst tiltrængt oprør indefra, et oprør fra professionelle sprogfolk mod den hvidkittede, registrerende sprogforskning, der mikroskopiserer vort danske modersmåls udvikling/afvikling og med et darwinistisk skuldertræk konstaterer: „Nå ja, sådan er kampen for tilværelsen, de bedst egnede overlever, de svage må dø.“

Dette oprør inden for de akademiske mure bør vi som et mere folkeligt selskab støtte så godt, som vi kan.

sproget.dk

Et helt kontant resultat af den danske sprogpolitik Sprog på spil, der blev vedtaget i 2004, var økonomiske midler til opbygning af en portal på internettet for det danske sprog. Et andet kontant resultat var oprettelsen af en direktørstilling i Dansk Sprognævn. Direktørstillingen blev besat i 2006, og i oktober måned i år blev sproget.dk åbnet på nettet. Så man kan ikke sige, at kulturministeren ikke har gjort noget for det danske sprog – i modsætning til undervisningsministeren og videnskabsministeren, der har gjort noget for det engelske sprog.

Men mere er på vej. I det helt aktuelle regeringsgrundlag står der nemlig:

Det danske sprog

Regeringen vil med udgangspunkt i overvejelserne fra sprogudvalget tage konkrete initiativer, som yderligere kan styrke det danske sprog. Regeringen vil i den forbindelse modernisere Dansk Sprognævn med henblik på at udvikle og styrke nævnets rolle som ombudsmand for det danske sprog.

Portalen - visionen

Sproget.dk er en hjemmeside for dansk sprog skabt i et samarbejde mellem Dansk Sprognævn og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Institutionerne har en vision for portalen. Sproget.dk skal være det sted på nettet hvor man finder vejledning, oplysning og svar på spørgsmål om det danske sprog og sprogforhold i Danmark. Portalen skal være en hjælp i det daglige arbejde for sprogbrugere af alle slags, og den skal være et søgeredskab af høj kvalitet for alle der bare vil vide mere om sproget.

Modermål-Selskabets hjemmeside

Bestyrelsen søger en ildsjæl blandt medlemmerne med både sproglig og teknologisk tæft, der kan og vil - vederlagsfrit - hjælpe os med at gøre vores hjemmeside mere brugervenlig, dynamisk og interaktiv, så hjemmesiden også kan bruges som kommunikationsplatform mellem bestyrelsen og medlemmerne. F.eks. hurtig opdatering med nyheder, aktivering af kalenderen, elektronisk nyhedsbrev, blogfunktion, etc. Kan du, vil du, og har du tid, så kontakt venligst undertegnede.

Formålet

Formålet med portalen er at give en samlet indgang til officielle og autoritative opslagsværker, at give professionel sproglig hjælp, i form af råd og vejledning om sproglige problemer, samt at forklare svære emner forståeligt, at skabe øget sproglig bevidsthed, fx med hensyn til nuancer, præcision og sprogets virkning, ved bl.a. at udnytte netmediets muligheder og interaktivitet samt at synliggøre og udbrede viden om dansk sprog.

Målgruppen

Principielt er det ønsket, at sproget.dk skal komme alle borgere i Danmark til gode. I praksis er det dog svært at opbygge en portal, der retter sig mod hele den danske befolkning. Ved lanceringen er to delmålgrupper derfor blevet valgt: *professionelle sprogbrugere*, som omfatter alle de sprogbrugere, der arbejder professionelt med sproglig formidling, fx korrekturlæsere, informationsmedarbejdere, journalister, sekretærer m.fl., og *almindeligt sproginteresserede*, dvs. sprogbrugere der har en almindelig sproglig interesse eller nysgerrighed, og som således ikke søger information for at løse et arbejdsrelateret problem.

Modersmål-Selskabet

Hvor kommer medlemmerne af Modersmål-Selskabet ind? Formentlig fordeler de sig ligeligt på de to målgrupper. Vi hører meget gerne om jeres erfaringer med brugen af hjemmesiden. Hvis du er interesseret i, at Modersmål-Selskabet laver et medlemsarrangement med fremvisning og gennemgang af hjemmesiden, hører vi meget gerne fra dig. Kontakt undertegnede, og besøg siden på <http://sproget.dk>.

JØRGEN CHRISTIAN WIND NIELSEN

Domænetab

Nu er det blevet for meget. Engelsk trænger frem overalt og fortrænger dansk. Der må gøres noget. Det danske sprog er ude for et domænetab.

Men det kan bare ikke lade sig gøre at begrænse det engelske sprogs indflydelse. Militært og maritimt bruges engelsk, og det er meget store områder inden for menneskets virke. Desuden anvendes engelsk inden for det meste af forskningen, men på dette felt kan vi måske trøste os med, at dansk stadig er et sprog, som forskerne anvender. Vi kan så med en vis ret rette kikkerten mod det hverdagsagtige, dagligdags talte sprog. Her kan man liste et kæmpe katalog med engelske udtryk og idiomatisk tale, som ikke er blevet oversat til dansk. Jeg tror ikke påvirkningen fra engelsk kan bremses. Vi må leve med den og nu og da godte os over et slående engelsk udtryk. „Det er *peanuts*“, siger vi. Det lyder mærkeligt, hvis vi siger: „Det er *jordnødder*“. Derfor siger vi, hvis vi ikke skal blære os: „Det er *pebernødder*“.

I stedet for at gøre engelsk ansvarlig for det danske sprogs domænetab, skulle vi nok kigge lidt på vor egen omgang med modersmålet.

I en oversigt over kommende udsendelser i DR2 kunne man læse: *Livsens Undskab*. Noget må være smuttet for mig vedrørende Gustav Wiedes forfatterkab.

Mine sproglige yndlingsaversioner er: *spørge ind til; kommentere på og starte op*. End ikke en motor starter man op. Man kan nøjes med at *starte* den. Sådan noget vrøvl vil jeg kalde „cancer i sproget“ – men her har vi været under dårlig indflydelse fra engelsk.

Det kan lyde indlysende at *få syn for sagen* – man får indsigt i noget eller får øje på en sag. Men idiomet er altså at *få syn for sagn*. Og så er vi ovre i en ganske anden boldgade, nemlig den, hvor sagnene bor, disse usandsynlige historier. At få syn for (på) dem nærmer sig en åbenbaring.

To verber, der ligner hinanden, og som derfor ofte forveksles, er *at væрге* og *at vægre*. Man *værger* sine børn, sin kone, sit hus – plus en masse andet.

Men man *vægrer* sig ved at konvertere til islam. *At vægre* kan kun bruges sammen med reflektivt pronomen. Alligevel smutter finken af panden: *Man værger sig ved at konvertere til islam. At væрге vinder over at vægre*. Og således blev det danske sprog reduceret med et verbum. Et af mange eksempler på domænetab.

Endnu to verber er der definitionsforstyrrelse med. Det er verberne *at onanere* og *at masturbere*.

Den almindelige opfattelse er, at Onan spildte sin sæd på jorden, og det blev Herren særdeles vred over. Muligvis spildte han sæden på jorden. I så fald havde han samleje i det fri. Beretningen om Onan står at læse i 1.Mosebog, kap. 38. Her får Onan besked på at ligge med sin svigerinde som *stand in* for sin bror, så han kan få et barn. Onan under imidlertid ikke sin bror et barn, men bruger under samlejet den metode som går under den folkelige betegnelse *at stå af i Roskilde*. Herover bliver Jahve så vred at han via en lejemorder ombringer Onan. Men uanset om Onan landede sin sæd i ørkensandet eller på kamelskindet, så har den synd indtil for ikke så længe siden medført både rygmarvstæring og sindssyge. Jeg håber, man kan se forskellen på de to begreber. Kvindens anatomi umuliggør *onani*. Hun er nødt til *at masturbere*, hvilket man bedes respektere, når man nu har to verber (i hvert fald!) for selvtilfredsstillelse.

For vort sprogs vedkommende er vi vidner til en forarmelse i form af bortfald af ord og en despekt for begreberne samt svigtende almenviden. De professionelle sprogbrugere har her en stor opgave. Her tænker jeg på redaktionssekretærer, forlagsredaktører, journalister og lærere. Hvis de gennem uvidenhed eller ligegladhed lader sproget forfalde (som tilfældet er), så er det her det danske sprogs domænetab skal lokaliseres.

Bjarne Segefjord
Søndregårde 1A. Øland
9460 Brovst

Fremgang for tilbagegang

AF MICHAEL BLÆDEL

Det nylige valg til Folketinget fik i den sproglige udlægning det udfald, at det var en sejr for alle partier. Selv de partier, der tabte mandater, var tilfredse. Alle havde gjort det godt. Konsensus-Danmark havde en af sine store stunder i medierne. Et nederlag var en sejr. Sådan kan det kun være, når sproget får de stakåndede sekunder på skærmen – på bekostning af substansen.

Blandt de 179 sejrende var Bertel Haarder. Få får flere ideer og har større visioner end netop Bertel Haarder, og ingen har siddet så længe på sit fagområde som Bertel Haarder. Han har i to omgange og sammenlagt været undervisningsminister i 13 år. Og er således den person, der har den største aktie i den eksisterende skolepolitik, blandt andet den nye gymnasierreform. Med den i ryggen kan en gymnasieelev, der orienterer sig i sproglig retning, gå tre år i gymnasiet og ud i livet uden at have haft tysk og uden at have haft fransk. Studenten kan sætte huen på hovedet og aldrig have hørt om eller læst Goethe, Schiller, Heine, Mann, Zweig, Molière, Balzac, de Maupassant eller Proust. For blot at nævne nogle af de klassikere, der har været med til at præge europæisk kulturhistorie i de senere århundreder. Nu vil det være overdrevet at sige, at man ikke kan gå lykkeligt gennem livet uden at have læst en linje af de nævnte forfattere. Man kan klare sig uden, det kan man da. Der er så meget, man kan klare sig uden. Det er summen af alt det „uden“, der langsom efterlader et åndsfattigt tomrum i udviklingen. Haarder er kendt som et menneske med klassisk dannelse og ambitioner om niveau. Mener han selv, at det nederlag også er en sejr? Og hvor-

dan er det nu, det under Haarder er gået med latinen, flere sprogs moder og utallige danske fremmedords bedstemor? Jo da, en sproglig student kan erhverve sig latinske kundskaber på 14 gymnasier i Danmark, og hvis studenten ønsker latin på højt niveau uden også at skulle have græsk med på samme niveau, skal hun have en umættelig lyst til at pendle, for det kan kun lade sig gøre på to gymnasier, et på Sjælland, et i Jylland. Hvilket i praksis betyder, at et kæmpesprogligt fundament er forsvundet under den danske student år 2007. Ser Bertel Haarder også den tilbagegang som en fremgang?

Bertel Haarders undervisningsministerium er ikke det eneste ministerium, der sætter dagordenen for dansk sprogpolitik. Forskningsministeriet har også stor betydning, for universiteterne hører hjemme under dette ministerium, der har Helge Sander som chef. Sandt er, at Sander ikke har ladet høre meget fra sig, og det, man har hørt, har ikke efterladt store savn om mere. Efter ministerrokaden er det imidlertid uforandret Sander, der skal på besøg i Kulturministeriet hos den kommission, som under Jørn Lunds ledelse skal finde et brugbart kompromis i diskussionen om den engelske dominans på de højere læreanstalter og sikre dansk som et komplet sprog også på de videnskabelige fakulteter. Her skal realistiske hensyn til det internationale, principper og økonomiske betragtninger finde hinanden i et resultat, som både kan fungere i praksis og tilfredsstille alle parter. Det er måske lettere at bygge en skilift over Mont Blanc, men et resultat skal nås. Det er kun at håbe, at der bliver tale om reel fremgang. Også i substansen.

Sprogfestival: Modersmål-Selskabet deltog med en stand på Københavns 2. Sprogfestival (www.sprogfestival.dk) den 15. september, der var organiseret af Københavns Esperanto-Klub og Det Grønlandske Hus i København. Temaet var "Modersmålene i en globaliseret verden". Bestyrelsesmedlem Jørgen Chr. Wind Nielsen holdt også et oplæg: "Sprogpolitik i Danmark lige nu." Fotos fra sprogfestivalen kan ses på www.sumut.dk.

Sprogpris: DRs sprogpris er blevet uddelt for 20. gang. Valget i år faldt på den 49-årige udenrigsreporter Jón Kaldan, der i øvrigt har en universitetsgrad i russisk filologi.

Bogmessen i Forum 2007

„Du har modersmålet i din magt!“ var en udtalelse af en besøgende på Modersmål-Selskabets stand 388 til en af vores meget engagerede medlemmer, som havde vagt på standen.

AF INGRID CARLSEN

Der var usædvanlig stor tilstrømning af besøgende på vores stand i år. Vores konkurrence „Dus med dyrene“ var som en magnet, der tiltrak unge så vel som gamle, ja børn ville også prøve. Vi trak 2 vindere pr time og næsten alle svar var rigtige. 771 deltog, og 50 vandt en bog.

Vi havde en god snak om sproglige forhold. Mange mente, vi havde et godt formål, men var for lidt synlige i landskabet og vi derfor må gøre noget mere for at være det. „Vi burde have en lov i lighed med rygeforbud, hvilken forbød engelske ord i det danske sprog og i øvrigt forkert udtale og stavning!

Der kom forslag om ordsprog som titlen på næste årbog.

Vores nye, dugfriske, røde bogmærke: „Vild med dansk“ gik som varmt brød. To skoler på Bornholm ønskede vores sangbøger: „Syng dansk – det er kanon“ til alle børnene.

Mange af de forrige års årbøger blev solgt, især „Dialekter - sidste udkald“. Vi fik 20 nye medlemmer, hvilken er rekorden på Bogmessen. Det viser en stigende interesse for vort modersmål.

Vi fik i øvrigt den glæde at have tidligere prismodtager Erik Hansen og frue på besøg på vores stand. Kaffeolcherne skulle alle forbipasserende smage!

Invitationer til årbogspræsentationen blev delt ud, og denne dag kunne man hente gevinsten: „Dansk i tusind år“ hvis man var den heldige vinder i konkurrencen.

Det blev 3 dejlige, spændende dage med travlhed. Konkurrencen og vindernes navne kan ses på hjemmesiden www.modersmaal.dk